

Måndagen den 5 mars

Kl. 11.00

*Fyllnadsval till
utskott***§ 1 Fyllnadsval till utskott**

TALMANNEN: Centerpartiets partigrupp har som suppleant i konstitutionsutskottet under Bengt Kindboms ledighet anmält hans ersättare Stig Genitz.

Talmannen förklarade därefter vald till
suppleant i konstitutionsutskottet
Stig Genitz (c)

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

**§ 2 Om en samordning inom det rekreationspolitiska området
m. m.**

Jordbruksministern ERIC ENLUND erhöll ordet för att besvara *Rolf Rämgårds* (c) den 1 februari anmälda interpellation, 1978/79:137, och anförde:

Herr talman! Rolf Rämgård har frågat mig vilka initiativ regeringen avser att ta för att dels på departementsnivå, dels på olika verksamhetsnivåer få en samordning inom främst det rekreationspolitiska området.

Rolf Rämgård har i interpellationen gett en detaljerad beskrivning av ansvarsfördelningen på det rekreationspolitiska området. Jag kan för egen del hålla med om att bilden är splittrad.

Den splittrade organisationen och den bristande samordningen har också uppmärksamats av riksdagen. I betänkande från kulturutskottet hösten 1978 hänvisades bl. a. till vad vissa remissinstanser anfört härom i yttranden över rekreationsberedningens rapport (Ds Jo 1978:2) Statliga insatser för turism och rekreation.

Riksdagen beslutade i enlighet med kulturutskottets betänkande att begära en kompletterande utredning för att få underlag för en samlad bedömning av det fritidspolitiska området.

Regeringen har mot bakgrund härav anmält i budgetpropositionen att en kommitté bör tillkallas för att utreda vissa rekreationspolitiska frågor. En sådan utredning bör inriktas på att snabbt få fram ett kompletterande kunskapsunderlag för att dels bedöma hur den centrala administrationen bör vara ordnad, dels kartlägga villkoren för rekreations- och turistnäringen i syfte att nå det underlag för en samlad bedömning av det fritidspolitiska området som riksdagen förordar. Kommittédirektiverna utarbetas f. n. i regeringskansliet.

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

Jag vill avslutningsvis betona att den statliga administrationen bör utnyttjas rationellt och samordnat. Därigenom kan även knappa ekonomiska resurser få en bättre effekt.

OLLE ERIKSSON (c):

Herr talman! Rolf Rämngård har i sista stund blivit förhindrad att ta emot svaret på denna interpellation, och jag vill göra det i hans ställe och får då samtidigt tacka jordbruksministern för svaret på interpellationen.

En av anledningarna till att interpellationen ställdes av Rolf Rämngård var att regeringen inte nu avser att lägga fram en rekreationspolitisk proposition och att man inom regeringskansliet håller på att arbeta fram direktiven för en kompletterande fritidspolitisk utredning. Före jordbruksministern Anders Dahlgren avsåg och var beredd att lägga fram en begränsad proposition i linje med rekreationsberedningens förslag. För att få en bättre samordning på detta område tillsatte man inom regeringskansliet en inomdepartemental arbetsgrupp som skulle se på detta förutsättningslöst och lägga fram förslag om hur olika funktioner vid berörda myndigheter kunde sammanföras.

Efter olika överläggningar med statliga verk stod det klart att det var svårigheter att få förståelse för en ny ordning – var och en slog vakt om sitt område. Snart kom man dessutom underfund med att det behövdes en omändring av departementsförordningen så att rekreationssektorn fördes in under ett och samma departement.

Trepartiregeringen hann inte genomföra detta, men frågan var så långt kommen att en allmän beredning inom regeringen var bokad i syfte att förutsättningslöst diskutera en bättre samordning inom rekreationssektorn. När vi nu har en enpartiregering borde det inte vara några större svårigheter att komma fram till den arbetsadministrativa ordning som är nödvändig. Det borde dessutom nu vara lättare att få över uppgifter från andra departement till det departement som man anser skall ha ansvaret för rekreationspolitiken. Den nuvarande regeringen borde således ha alla möjligheter att lägga fram en rekreationspolitisk proposition. Det är beklagligt om angelägna åtgärder på rekreationssektorn skulle hindras och delvis utebli på grund av att en kompletterande fritidspolitisk utredning skall tillsättas.

En annan viktig beröringspunkt i det här sammanhanget är folkrörelserna och frågan om det ekonomiska stöd som ges till olika organisationer från centrala myndigheter. Här finns en ordentlig kartläggning av vad som gäller på detta område som kommundepartementet har gjort på initiativ från trepartiregeringen. Man bör enligt min mening nu kunna koppla ihop de fritidspolitiska och rekreationspolitiska aspekterna när det gäller bidragsgivningen till folkrörelserna, och detta bör kunna bilda underlag för en ordentlig samordning och avbyråkratisering, samtidigt som man förstärker folkrörelsernas roll i det svenska samhället.

Jag vill mot den bakgrunden fråga jordbruksministern om dessa aspekter kommer att finnas med i direktiven till den kompletterande fritidspolitiska utredningen som regeringskansliet nu håller på att utarbeta.

Jag skulle också vilja veta när man kommer att kunna lägga fram förslag till

sådana åtgärder som krävs för att den målsättning som skisserats i rekreatjonsberedningens betänkande från våren 1978 skall uppnås. Möjligheterna att genomföra beredningens förslag är givetvis också beroende av att man skapar en administrativ samordning av rekreatjonssektorn inom jordbruksdepartementet.

Rekreatjonssektorn är uppdelad på flera av departementen, och jag kan ge exempel på detta. Jordbruksdepartementet har t. ex. ansvaret för idrotten fr. o. m. 1971 och för frågor inom rekreatjonsområdet fr. o. m. 1975. Handelsdepartementet är ansvarigt för in- och utrikeshandel samt för lotterier. Sedan 1971 har handelsdepartementet ansvarat för omräkning av inkomster av vadhållning vid idrottstävlingar och sedan 1976 för turismen. Bostadsdepartementet ansvarar för planläggning och bebyggelse av fritidsanläggningar. Industridepartementet ansvarar t. ex. för de allmänna riktlinjerna för näringspolitiken och för de regionalpolitiska frågor som rör rekreatjonssektorn. Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar bl. a. för sysselsättningsfrågorna inom den här sektorn.

På grund av brist på egna medel, dåliga samordningsmöjligheter samt delvis svaga målformuleringar inom rekreatjonssektorn har man inom jordbruksdepartementet mött svårigheter att hålla ett samlat grepp om rekreatjonsfrågorna liksom att behålla frågorna inom det egna ansvarsområdet. Handels-, bostads-, industridepartementen m. fl. har genom departementsförordningen visst stöd för att handha turist- och rekreatjonsfrågor. Det hela underlättas inte av att dessa departement inte kan få anslag för detta ändamål utan gemensam beredning med jordbruksdepartementet. Ett exempel på sådana svårigheter är att handelsdepartementet sedan 1973 enligt lokaliseringsstödskungörelsen har möjligheter att ge lån och bidrag till rekreatjonsanläggningar. Sedan 1975–1976 har handelsdepartementet dessutom väsentligt utökade möjligheter till satsningar på rekreatjonsområdet inom ramen för turistrådets årliga anslag om ca 25 milj. kr. Handelsdepartementet tar vidare ökad del i nordiskt och internationellt samarbete inom turist- och rekreatjonsområdet.

På myndighetsnivå har den tillsatta rekreatjonsberedningen varken givits nödvändigt ansvar eller möjligheter att genomföra 1975 års rekreatjonspolitiska beslut och spela den förutsatta samordningsrollen.

Jordbruksministern tog i svaret upp den kompletterande utredning som riksdagen beslutade om hösten 1978. Om vi går tillbaka till bil. 13 i budgetpropositionen finner vi att jordbruksministern då bl. a. skrev följande: "I enlighet med vad riksdagen framhållit bör en kompletterande utredning inte få fördröja åtgärder på de områden där det redan nu finns ett tillräckligt beslutsunderlag."

Nu är ju det fritidspolitiska fältet mycket brett och omfattande, och mycket faller inom detta område. Därför vore det olyckligt om den kompletterande fritidspolitiska utredningen hindrade att man får gå vidare i sitt arbete inom de områden där man kommit långt i sitt planerings- och utredningsarbete. Vidare anslås ett belopp på 1,3 milj. kr. för planering, men det är helt

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

otillräckligt, och stor ovisshet råder hur man skall kunna uppnå de mål som fastställdes i 1975 års rekreativpolitiska beslut.

GUNNAR BJÖRK i Gävle (c):

Herr talman! Även jag vill tacka för svaret. Jag tycker att det präglas av en relativt positiv inställning i dessa frågor, vilket jag hälsar med tillfredsställelse. Enligt min mening var det mycket värdefullt att Rolf Rämgård framställde den här interpellationen, eftersom det är viktigt att man inför kommande utredningsarbete något vidgar synsättet beträffande de fritidspolitiska frågorna och rekreativfrågorna.

Redan 1973 och, som jordbruksministern nämnde, även 1976 ställdes det i riksdagen krav på en bättre samordning av dessa frågor. Trots detta hände det ingenting förrän trepartiregeringen 1976 och 1977 tog itu med vissa av de övergripande frågorna. Den Fälldinska regeringens positiva inställning till folkrörelserna visade sig också i att en utredning fick i uppdrag att se över hur man principiellt skall ställa sig till framtida stöd till folkrörelserna. Det utredningsarbete som utfördes i samarbete mellan statsrådsberedningen och kommundepartementet har uppskattats av folkrörelserna, eftersom det gjordes en sammanställning över det statliga stödet i dag och då utredningen också visade den stora splittringen på det här området. Splittringen är, som nämnts, stor, och när man studerar de skrifter som framkommit inom kommundepartementet finner man att det råder en ganska stor splittring inte bara inom myndigheterna utan också mellan olika myndigheter och mellan olika departement. Därför är det viktigt att man får en övergripande hantering av dessa frågor.

Debatten om principerna för statens stöd har väl inte kommit i gång ordentligt. Det enda som har diskuterats är olika typer av öronmärkning och specialdestinerade anslag till folkrörelserna. Framför allt ungdomsorganisationerna har riktat stark kritik mot den s. k. öronmärkningen av bidragen. Senast togs frågan upp här i kammaren av Leif Zetterberg i en debatt med socialministern. Orsaken var den att folkpartiregeringen har fortsatt med öronmärkning av vissa arvfondsmedel, trots att man från ungdomsorganisationernas sida så starkt kritiserat denna öronmärkning.

Det är viktigt att komma ihåg att en samordning och förenkling av bidragsgivningen inte får försämra stödet till folkrörelserna. I stället bör man förenkla och förbättra för organisationerna. Dagens detaljreglering på många områden skapar inte bara byråkrati inom statlig förvaltning, utan den skapar också byråkrati inom folkrörelserna själva för att dessa skall kunna klara statens krav. Ett hundratal personer inom statsförvaltningen torde i dag arbeta med öronmärkning av pengar samt utvärdering och granskning av organisationernas verksamhet. Dessa resurser skulle kanske kunna användas på ett bättre sätt och så att också folkrörelserna gagnas.

Olägenheterna i dag är alltså dålig överskådlighet, byråkrati, brist på samordning, klar osäkerhet inom organisationerna om myndighetstillhörigheten och framför allt svårigheter för de små organisationerna.

Av Rolf Rämgårds interpellation framgår med stor tydlighet vilken

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

uppsplittring som förekommer mellan olika departementsområden. Det arbete som nu pågår i vad avser statens stöd till folkrörelserna och principerna härför är avsett att ligga till grund för ett betänkande, som kommer att framläggas sommaren 1979. Jag tycker också att det är värt att notera, att det övergripande ansvar som kommundepartementet skall ha när det gäller folkrörelsearbetet kanske inte alltid slår igenom som det borde.

Dessa frågor kom att tas upp av Sven-Olov Träff i förra veckans finansdebatt. Han ansåg med det bidrag som utgår till folkrörelserna som utgångspunkt att alltför mycket pengar anslås till folkrörelserna. Det är viktigt att markera att man inte bör föra en debatt från den utgångspunkten, eftersom folkrörelserna utför ett arbete som skulle vara dyrt för stat, kommuner och landsting att själva utföra, om inte folkrörelserna gjorde det. Jag tycker i stället att man bör inrikta debatten på att försöka få till stånd en förenkling och bättre samordning. Man bör absolut inte ifrågasätta det stöd som går till folkrörelserna utan i stället göra en genomgång av hur de personella resurser som finns utnyttjas. Härvidlag tycker jag att det kommande utredningsarbetet har en mycket stor betydelse.

Det finns också en rad hela organisationsgrupper som står utanför det reguljära stödsystemet. På jordbrukets område står hela miljörörelsen utanför reguljärt stöd. Detsamma gäller även kvinnoorganisationerna liksom radioorganisationerna och en rad andra sammanslutningar som arbetar på det fritids- och rekreationspolitiska området. De borde betraktas som grupp kunna finnas med i ett reguljärt stödsystem.

När det gäller det kommande utredningsarbetet tycker jag att det är viktigt att detta inte begränsas sig till de rekreationspolitiska frågorna. Det förekommer, som jag nämnde, en splittring på det fritidspolitiska området, som borde föranleda en ordentlig vidgning av direktiven för utredningens framtida arbete. Man bör ge utredningen en bredare inriktning än vad som kan utläsas av svaret på interpellationen. Dess arbete bör även inriktas på att bedöma hur den centrala administrationen i stort skall vara ordnad för folkrörelserna. En utredning rörande den centrala administrationen inom fritidssektorn bör också uppmärksamma hur folkrörelsernas intressen och roll i samhället kan tillvaratas på ett bättre sätt än hittills. Den nuvarande splittringen med ett mycket stort antal myndigheter som arbetar med folkrörelsefrågor är inte tillfredsställande vare sig från folkrörelsernas eller från samhällets synpunkt.

Jag tycker slutligen att det är viktigt i vad gäller såväl de regionalpolitiska och fritidspolitiska områdena som folkrörelseområdet att regeringen arbetar med kraft i här aktuella avseenden. Den initiativkraft som präglade trepartiregeringens tid i vad avser dessa frågor måste få en fortsättning, och det är viktigt att arbetet nu går vidare på olika områden.

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Av både Olle Erikssons och Gunnar Björks i Gävle anföranden framgår tydligt, att det föreligger ett behov av en ytterligare översyn av dessa frågor i syfte att åstadkomma en bättre samordning än f. n.

Måndagen den
5 mars 1979

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

Det belyste Olle Eriksson i sitt anförande bl. a. genom att nämna de olika departement som har delansvar för dessa frågor.

I samband med riksdagens beslut 1975 om rekreationspolitikens sociala målsättningar m. m. inrättades beredningen för samordning av statens insatser för turism och rekreation, den s. k. rekreationsberedningen. Dess uppgift var att centralt samordna de olika samhällsinsatserna. Denna beredning har alltså ett viktigt uppdrag. Det kommer också till uttryck i beredningens sammansättning. Statliga verk som disponerar medel för insatser på det rekreationspolitiska området är representerade liksom Kommunförbundet och turistrådet.

En central uppgift för beredningen är att samordna användningen av befintliga resurser för att nå bästa möjliga effekt. Nu har emellertid utvecklingen visat att samordningsbehovet på rekreations- och turistområdet är långt större än vad som förutsattes vid beredningens tillkomst.

I remisskörden efter beredningens rapport, som kom våren 1978, gavs också starkt uttryck för detta. Det är alltså bakgrunden till att det kommer att tillsättas en kommitté för en kompletterande översyn. Det står också helt i överensstämmelse med riksdagens uttalande i höstas enligt kulturutskottets betänkande, som jag vet att Olle Eriksson personligen stödde.

OLLE ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag tackar för det kompletterande svar som statsrådet här lämnade, men det stillar kanske inte den oro som finns på många håll ute i landet, i första hand hos dem som är berörda av främst de rekreationspolitiska frågorna. Jag tänker på många kommuner som finns inom de 25 utpekade primära rekreationsområdena. Där råder i dag mycket stor oro över att man delvis har stoppat upp den här verksamheten från regeringens sida. På grund av att jordbruksministern inte avser att nu lägga fram en proposition i linje med rekreationsberedningens förslag och om begränsade anslagstilldelningar till rekreationsberedningen så väcktes det under allmänna motionstiden en rad motioner som berör dessa frågor.

I kulturutskottet är vi nu mitt uppe i behandlingen av dessa motioner, och jag vill inte nu föregripa den debatt som kommer inom kort här i kammaren i anslutning till kulturutskottets betänkande om de rekreationspolitiska frågorna.

Jag tackar t. v. statsrådet för det här kompletterande svaret, men oron är som sagt stor ute i de primära rekreationsområdena. Många av de berörda kommunerna har under många år arbetat med planering och utredningar just för att följa upp intentionerna i 1975 års rekreationspolitiska riksdagsbeslut.

GUNNAR BJÖRK i Gävle (c):

Herr talman! Efter jordbruksministerns replik efterlyser jag något av den övergripande syn som jag skulle önska att man tillförde debatten inför utredningsarbetet. Jag hoppas att jordbruksministern tar sig en funderare till kring det spörsmålet.

Det är också min förhoppning att regeringen i samband med det utredningsarbete som pågår inom kommundepartementets ram på olika områden inom folkrörelsessektorn samordnar de aktiviteterna med det kommande utredningsarbete som jordbruksministern har aviserat.

Jordbruksministern ERIC ENLUND:

Herr talman! Vi bör kanske komma ihåg att vi här diskuterar frågor som många gånger inte låter sig bedömas från en enda utgångspunkt och inte heller administreras av en och samma instans. Det gäller inte bara frågan om att ta ett samlat grepp i ansvarshänseende. Statens hantering av turist- och rekreationsfrågorna måste också fungera praktiskt.

Vilka administrativa lösningar man än väljer så uppkommer gränsdragnings- och samordningsproblem. Vi får därför akta oss för att tro att man kan lösa problemen genom att föra samman allt som gäller fritiden under en hatt.

Men samtidigt vill jag än en gång understryka att den centrala administrationen av turist- och rekreationssektorn bör kunna effektiviseras och utnyttjas rationellt. Det blir en uppgift för den aviserade utredningen att lägga fram förslag om detta.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1978/79:96 och 97 till försvarsutskottet

§ 4 Föredrogs och hänvisades

Förslag

1978/79:15 till konstitutionsutskottet

§ 5 Föredrogs men bordlades åter

Skatteutskottets betänkanden 1978/79:31–33

Justitieutskottets betänkanden 1978/79:20–24

Försvarsutskottets betänkande 1978/79:16

Utbildningsutskottets betänkanden 1978/79:19–22

Näringsutskottets betänkanden 1978/79:22–26

Civilutskottets betänkanden 1978/79:12–18

§ 6 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1978/79:155

§ 7 På hemställan av talmannen beslöt kammaren kl. 11.24 att ajournera sina förhandlingar till kl. 14.00, då de till dagens bordläggning anmälda utskottsbetänkandena väntades föreligga.

§ 8 Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Nr 95

Måndagen den
5 mars 1979

*Om en samordning
inom det rekrea-
tionspolitiska om-
rådet m. m.*

Nr 95

Måndagen den
5 mars 1979

Anmälan av interpellation

§ 9 Anmälades och bordlades

Skatteutskottets betänkande

1978/79:30 med anledning av motioner om realisationsvinstbeskattningen

Civilutskottets betänkande

1978/79:19 med anledning av propositionen 1978/79:100 i vad däri behandlas frågan om inrättande av rättsavdelningar vid länsstyrelserna jämte motioner

§ 10 Anmälan av interpellation

Anmälades och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 2 mars

1978/79:156 av *Anita Gradin* (s) till socialministern om skälen för tillsättning av en utredning om kontraktsvård:

I en lagrådsremiss har regeringen nu tagit ställning till frågan om vård utan samtycke inom socialtjänst och sjukvård. Vid granskning av lagrådsremissen finner man att socialministern på flera punkter gått ifrån det förslag i frågan som framlades av en särskilt tillkallad arbetsgrupp i maj 1978 i betänkandet Vård utan samtycke inom socialvård och sjukvård. Sedan socialministern dessutom nu tillkallat en särskild utredningsman för att utreda frågan om s. k. kontraktsvård anser jag, att socialministern steg för steg har gått ifrån socialutredningens slutförslag i denna fråga och också gått ifrån den kompromiss, som den särskilt tillkallade arbetsgruppens förslag har ansetts utgöra.

Socialutredningen fann i sitt slutbetänkande, SOU 1977:41, beträffande tvångsåtgärder mot vuxna "att med en författningsstyrd samverkan mellan socialtjänsten och sjukvården är sjukvårdslagstiftningens bestämmelser om vård utan samtycke till fyllest". Socialutredningen avsåg med sina förslag således inte att tillämpningsområdet för LSPV skulle vidgas och föreslog därför heller inte någon ändring av lagen.

Bakom denna ståndpunkt har socialarbetarnas ideella och fackliga organisationer stått i närmare tio år. De har också som bekant på olika sätt gett uttryck för denna sin uppfattning i den allmänna debatten. De fackliga centralorganisationerna, LO, TCO och SACO/SR, har genom sina ledamöter i socialutredningen företrätt samma uppfattning. Många väntade sig därför att socialutredningens slutförslag i denna fråga snabbt skulle leda till proposition.

Trepartiregeringen valde emellertid att tillsätta den särskilda arbetsgruppen, som inledningsvis berörts. Gruppen bestod av några departements tjänstemän, men i en referensgrupp ingick företrädare för de fyra stora politiska partierna och för bl. a. de fackliga centralorganisationerna.

Arbetsgruppens förslag innefattade endast vuxna, men gruppen menade att remissutfallet på socialutredningen klart visade, att utredningens förslag till åldersgräns vid 18 år för lagen med särskilda bestämmelser om vård av underårig visat sig vara för låg. Gruppen förordade därför att vård enligt lagen skulle kunna inledas även efter 18 års ålder, men framhöll i denna fråga bl. a. följande:

”Det bör emellertid enligt vår mening inte komma i fråga att låta vården pågå med stöd av den särskilda lagen längre än till dess den unge fyllt 20 år.”

Arbetsgruppens förslag avseende vuxna presenterades i ett fullständigt förslag till Lag om psykiatrisk vård och vård av missbrukare i vissa fall, LPM, som föreslogs ersätta den nu gällande Lag om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall. Sammanfattningsvis innebar arbetsgruppens förslag beträffande vuxna att nykterhetsvårdslagen skulle upphöra att gälla, att tvångsintagning avseende vuxna missbrukare av alkohol och narkotika skulle regleras i en särskild 2 § och inte som i gällande lag i 1 §, att frågan om frivillig vård eller s. k. kontraktsvård ej skulle lösas i detta sammanhang och att reformen skulle följas upp av en parlamentarisk utredning.

Att arbetsgruppens förslag hade karaktären av en informell kompromiss i tvångsätgärdsfrågan framgick bl. a. av att socialminister Gabriel Romanus, sedan den nuvarande regeringen tillträtt, uttalade sin tillfredsställelse över att tvångsätgärdsfrågan inom socialvården nu var på väg mot en lösning bakom vilken stod en bred majoritet.

När regeringen i december 1978 till lagrådet överlämnade sina förslag till lagstiftning innehöll detta förslag på främst tre viktiga punkter avvikelser från arbetsgruppens förslag.

För det första föreslår regeringen nu att vård av ungdomar enligt 1 § punkt 2 lagen om vård av unga skall kunna pågå tills den unge är 20 år och sex månader gammal, dvs. att beslutet om vården skall fattas innan den unge fyller 20 år och att den därefter kan pågå under sex månader tills omprövning skall ske.

För det andra föreslår nu regeringen ett tillägg i 2 § LPM av innebörd att missbrukare skall kunna tvångsintagas, även om han inte kan anses lida av sjukdom som avses i 1 §. Detta förtydligande innebär att socialministern på denna punkt nu går definitivt emot socialutredningens majoritetsförslag.

För det tredje föreslår regeringen vidare ett tillägg i 2 § LPM av innebörd att skyddet för annans personliga säkerhet eller hälsa skall vara indikation för missbrukarna.

Harutöver har regeringen den 1 februari 1979 tillkallat en utredning om kontraktsvård. Av direktiven framgår att utredaren skall ”gå igenom de verksamheter med inslag av kontraktsvård som förekommer i dag inom såväl nykterhets- som narkomanvård. Med ledning av denna översyn bör utredaren dra upp riktlinjerna för hur en missbruksvård med inslag av kontrakt skulle kunna utformas. Utredaren bör särskilt beakta rättssäkerhetsaspekterna när det gäller att ange vilka former av verkningar överenskommelsen bör ha samt vid vilka institutioner vården bör kunna bedrivas. Skulle utredaren

Anmälan av interpellation

finna att kontraktsvård bör innesluta möjligheter till tvångsåtgärder, bör utredaren lämna förslag till behövlig lagreglering.

Uppdraget bör redovisas i sådan tid att eventuella åtgärder kan genomföras samtidigt som den nya socialtjänstlagstiftningen träder i kraft."

Enligt min uppfattning, och jag vill framhålla att den delas av i stort sett samtliga klient- och socialarbetarorganisationer i landet, innebär detta regeringens förslag sammantaget att en "ny nykterhetsvårdslag" vidgad till att gälla också narkotikamissbrukare nu förs in i den förändrade lagen om beredande av slutna psykiatrisk vård. Regeringen har klart markerat att alkohol- och narkotikamissbrukare kan tvångsvårdas utan att deras tillstånd behöver jämföras med psykisk sjukdom. De kan dock tvångsintagas enligt såväl 1 som 2 §§ LPM. Den nuvarande farlighetsindikationen i NVL förs vidare in i LPM också avseende de fall där tillståndet inte kan jämföras med psykisk sjukdom. Den nuvarande 58 § NVL om frivillig vård kan vidare komma att i någon form föras in i LPM som en konsekvens av den nämnda utredningen om kontraktsvård. I direktiven framhåller socialministern att borttagandet av 58 § NVL på flera håll har ansetts som en brist. Däremot nämns inte att 58 § hårt har kritiserats för att den har kunnat användas som alternativ till tvångsintagning genom att klienten förmåtts att ansöka om frivillig intagning med hot om att tvångsintagning annars skulle ske. Det är således en variant av den kritiserade "tumskruvsmetodiken" i gällande sociallagstiftning som socialministern genom sin utredning nu vill konservera. En av fördelarna med socialutredningens majoritetsförslag var just att det var helt befriat från sådana inslag och därför innebar ett uppbrott från föråldrade metoder inom svensk missbruksvård.

Enligt min uppfattning hade både frågan om kontraktsvård och frågan om de ändringar som socialministern nu vidtagit i förhållande till arbetsgruppens förslag lämpligen kunnat utredas av den parlamentariska utredning, om vilkens tillkallande det råder enighet.

Med stöd av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till socialministern få ställa följande fråga:

Vilka motiv ligger bakom statsrådets beslut att tillsätta en utredning om kontraktsvård?

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.01.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert